

BAKONYV

Erdei Vándor ÚTIKALAUZ

Személyes adataim

Név:

Iskola:

Vándortáborom időpontja:

Az **útvonal felelőse**, aki a tábor időtartama alatt szükség esetén hívható:

Csiszár Adrienn | 06 30 596 3140 | erdeivandor@bakonyerdo.hu

A Bakonyi Erdei Vándortábor útvonal erdész házigazdája a **Bakonyerdő Zrt.**

8500 Pápa, Jókai Mór utca 46. | 06 89 513 100 | info@bakonyerdo.hu | bakonyerdo.hu

Az Erdei Vándortáborok szervezője az **Országos Erdészeti Egyesület**

1021 Budapest, Budakeszi út 91. | 06 1 201 6293 | info@erdeivandor.hu | erdeivandor.hu

KEDVES ERDEI VÁNDOR, ÜDVÖZLÜNK A BAKONYBAN!

Az előtted álló hét nap az erdő titkainak és értékeinek megismerésével telik majd. Nagyon reméljük, hogy olyan élményben lesz részed, amely élethosszig összeköt a természet szeretetével és védelmével.

Az Erdei Vándortábor Programot azért hívtuk életre, hogy minél több fiatal személyes tapasztalatokat szerezhessen a magyar erdőkről, testközelből találkozhasson mind-azzal, amit a természetismeret, a biológia vagy a földrajz órán tanult. Nem túlzás azt mondani, hogy a változó klímában az erdők az egészséges természeti környezet, és így az emberiség fennmaradásának egyik zálogát jelentik. Ismerd meg tehát értékeit, és váljon életed részévé ezeknek az értékeknek a védelme.

A Bakony egykor érintetlen rengetegeiről volt híres, ahol évszázadokon keresztül zsi-ványok tanyáztak, de az erdők a környék lakosságának is menedéket nyújtottak a tör-ténelem zivataros évszázadaiban. A kiterjedt erdőségek emellett nyersanyaggal, fával, vaddal, kővel is ellátták a környéken élőket. A Bakony gazdag élővilágát évszázadok óta fenntartható módon kezelik az erdészek generációi, így a napjainkban fellendülő természetjárás számára bőven kínál érdekes látnivalókat.

Az Erdei Vándortábor során érezd jól magadat, élvezd és ismerd meg az erdőt, és térj vissza ide mihamarabb!

Országos Erdészeti Egyesület

TÚRÁZNI CSAK OKOSAN, SZÉPEN!

Az alábbiakban összefoglaljuk az erdőjárással kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat, hogy saját és társaid érdekében minden erdei vándor gondos és körültekintő turista-ként léphessen be az erdőbe. Ne feledjük: az erdő állatok és növények ezreinek élőhelye, otthona, ezért viselkedjünk benne jó vendéghez illő, kellő tisztelettel!

Tájékozódás

A biztonságos túrázás legfontosabb eleme a jó tájékozódás. Bár sokaknál lehet digitális eszköz (pl. GPS, mobil applikáció), az út során mindig legyen nálunk **papíralapú turista-térkép**, hiszen nincs mindig elég erős jel, vagy lemerülhet az eszközünk akkumulátora. Ismerjük meg a turistatérképek jelzéseit! Az Erdei Vándortáborok legnagyobb részben **jelzett turistaúton** haladnak, így a jelzéseket követve eljutunk a napi célunkig.

- A jelzéseknek négy alapvető színe van: **a kék, a piros, a sárga és a zöld**. Ezeket a térképek legtöbbször a szín nagy kezdőbetűjével jelölik (K, P, S, Z).
- A jelzések alaptípusa a **sáv**, ami az egyes színekben így néz ki:
- **Kereszt** jelzéssel általában a sáv jelzéseket összekötő, vagy a településekhez átkötő utakat jelölik. Így néz ki például a kék kereszt jelzés:
- **Háromszög** jelzéssel a hegycsúcsokra vagy kilátókhoz vezető utakat jelölik. Ilyen például a piros háromszög jelzés:
- A **négyzet** jelzés a sáv jelzésekről leágazó, fontosabb helyre (pl. szálláshelyre) vezető utakat jelölik. Például a sárga négyzet:
- **Kör** jelzéssel a forrásokhoz, kutakhoz vezető utakat jelölik. Így néz ki például a piros kör jelzés:
- **Omega** jelzés jelöli a barlangokhoz vezető utakat, mint például a sárga barlang jelzés:
- Az **L alakú** jelzés a romokhoz, műemlékekhez vezető utakat jelöli, mint például a piros L jelzés:
- A **Mária Út** egy Közép-Európán átívelő zárandok- és turistaút-hálózat. Ennek útvonalát jelöli különböző színekkel ez a jelzés:

Mire figyelj a táborhelyen?

- Egy nyár alatt erdei vándorok száza fordulnak meg a táborhelyeken, ezért mindenkit arra kérünk, hogy **olyan állapotban hagyja a táborhelyét, amilyen állapotban át szeretné venni!**
- **Ha a felszereléseden bármi igazítanivaló van**, vagy meg kell szárítani az elázott ruháid, az érkezés után minél hamarabb láss hozzá, mert a reggeli indulás előtt nem biztos, hogy lesz rá időd!
- Továbbindulás előtt gondosan pakoljatos be és ellenőrizzéd a felszereléseket, hogy **semmi fontos dolog ne maradjon hátra!**
- **Tűzet csak a kijelölt tűzrakóhelyeken szabad gyújtani!** Tűzrakás előtt tájékozódj a vándortábor vezetőjétől, hogy nincs-e érvényben tűzgyújtási tilalom, a tilalom ugyanis a kijelölt tűzrakóhelyekre is vonatkozik!
- **Legyen ez az év legzöldebb hete!** Tartsátok be a kiadvány hátoldalán olvasható javaslatokat, és találjátok ki további vállalásokat a környezet védelme érdekében!

Mire figyelj útközben?

- A kirándulás ütemét a legkisebbek, illetve a gyengébb állóképességűek haladásához igazítsuk! **Soha ne hagyjuk magukra a tapasztalatlanabb társainkat – még viccből sem!**
- Az erdőterületen előforduló kullancsok elleni legjobb védekezés a megfelelő öltözet (zárt cipő, hosszúnadrág), és a különböző riasztószerek használata. Egyes kullancsok által terjesztett betegségek ellen védőoltással is lehet védekezni. Kirándulás után mindig vizsgáljátok át magatokat!
- **Természetvédelmi területen** tilos a növények és az állatok, valamint azok élőhelyeinek veszélyeztetése vagy elpusztítása!
- Az erdő természeti értékeit mi, emberek veszélyeztetjük a legjobban. Ezért az út során **ne térjete le a kijelölt turistautakról!** A felesleges taposás ugyanis évtizedekkel visszavetheti a fiatal erdők növekedését, elpusztítja a védett növényeket és azok élőhelyeit.
- És végül a legfontosabb: **figyelj a társaidra**, hogy együtt, közös élményekkel, vidáman válhassatok erdei vándorokká!

1. nap

BAKONYBÉL – KERTESKŐI-SZURDOK

Útvonal: Bakonybél – Borostyán-kút – Kerteskői-szurdok – Bakonybél

Napi útvonalhossz: 12,3 km

Napi szintemelkedés/lejtés: 313 m/317 m

A táborhelyet a Szent Gellért téri buszmegállótól, jelzett táblák segítségével találjátok meg a Malom utca végén lévő sportpályán. A szálláshelyen való eligazodásban a táborhely gondnoka lesz segítségetekre.

Az első nap túráján a szálláshelyről a   jelzésen keleti irányba indultok a Monostor felé. A faluban a , jelzését követve elértétek az első állomást, a Borostyán kútát. Az utcában megismerkedhettek a Bakonybél bemutatkozó tematikus helytörténeti tanösvénnyel, mely a Petőfi utca elején található irányító táblával kezdődik.

A kápolnától balra halad a jelzés, amin menjetek a Csúcs-hegy irányába. A második murvás útnál fordultok el jobbra a jelzésen, és haladjatok egészen a Kerteskői-szurdokig. A szurdokban sziklákon átívelő, kalandos ösvényről jobbra ágazik ki a jelzés, amin felértek az Oltár-kőhöz, valamint a Judit-forráshoz. Miután megpihentek, induljatok vissza Bakonybélbe, a szállásra. Hazafelé induljatok észak felé a jelzésen, amiről az Éliás-hegynél, a jelzésen balra fordulva visszajuttok Bakonybélbe.

Bakonybél

0 200m 1 km

CARTOGRAPHIA
A TERVEZÉSI ÉRTÉKELŐ

Tudtad?

Bakonybél – Az írásban először 1083-ban említett település története mindvégig összefonódott a Szent István király által itt alapított bencés monostorával, ami az Árpád-korban jelentős szellemi központnak számított. 1023-1030 között itt remetéskedett Szent Gellért, aminek a borostyán-kúti kápolna is emléket állít. A falu a török időkben teljesen elpusztult és a Pannonhalmi Bencés Főapátság birtokába került. A törökök kiűzése után az apátság próbálta újraterlepezni a települést: a 18. század elején szlovákok, majd a század végén németek költöztek a faluba. 1815-1859 között híres üvegkúta működött a Bakonybélhez tartozó Somhegypusztán. Napjainkban a bakonyi természetjárás egyik fő központja.

Borostyán-kút – Két, a magyar történelemben és Bakonybél történetében egyaránt fontos szerepet betöltő szent emlékét őrzi a falutól 1 km-re fekvő kedvelt kirándulóhely. A hagyomány szerint a bakonybéli monostort alapító Szent Günther és a később vértanúhalált halt Szent Gellért is e hely közelében töltött néhány évet remeteségben, a 10-11. század fordulóján. A község tisztelettel őrzi a két szent legendáját. Először 1826-ban emeltek az emlékhelyen kápolnát, amelyet a 19. század végén a ma álló épület váltott fel. Ekkor készült a 14 képből álló stáció és a szikla tetején található kálvária is. A kápolna mellett lépcső vezet egy elfalazott sziklahasadékhoz, amely elé egy lourdes-i Mária-szobor került. A szájhagyomány szerint e barlang lehetett a remeteség helye. A kápolna környékét a falu összefogásával állították helyre 1996-ban, ekkor duzzasztották tavacsává a források vizét, s alakították ki a parton a pihenőparkot. A bakonybéli Borostyán-kút (Szent-kút) kápolnájának környéke 2009 óta Veszprém megye hét természeti csodájának egyike.

Kerteskői-szurdok – „Kerteskuv” neve már a bakonybéli bencés monostor Szent István által írt, 1018-as alapító levelében is szerepel. Közel ezer éves lábnyomokra léphet az, aki felmászik a Kertes-kő, vagy az Oltár-kő sziklatömbjének tetejére, amelyek a kereszténység felvétele után a Bakony erdeiben rejtőzködő, ősi hithez ragaszkodó pogányok áldozóhelyéül szolgáltak. Az egykor még sík térszínen kanyargó Gerence-patak medre a terület folyamatos emelkedése során vágódott be a szurdokot felépítő mészkőbe, a víz által szállított hordalék koptató hatásának következtében. Így alakult ki az a mintegy 300 m hosszú, 17-50 m széles, nyugat-keleti irányú patak völgy, amelyet északról és délről is 30-40 méter magas sziklafalak határolnak.

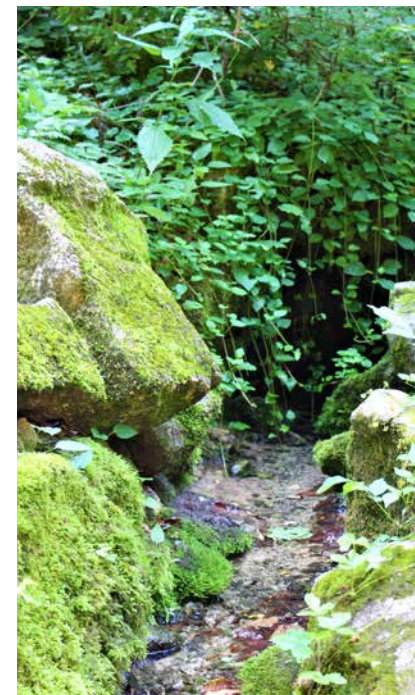
A táj erdeinek nagy részét a párás klímának köszönhetően elegyetlen és elegyes bükkösök alkotják. Gyakori elegyfajok a gyertyán, a mezei, a hegyi és a korai juhar, a kislevelű hárs, a magas kőris, és a vadgyümölcsök. Kisebb területet foglalnak el az egykoron mesterségesen telepített tölgyesek, illetve lucfenyvesek. A Bakonyerdő Zrt. itteni gazdálkodásának fő irányvonalát a természetközeli erdőkezelés jelenti, amely során figyelnek az erdőborítás folyamatosságának fenntartására.

Kerteskői-szurdok

Borostyán-kút

Judit-forrás

2. nap KŐRIS-HEGYI KÖRTÚRA

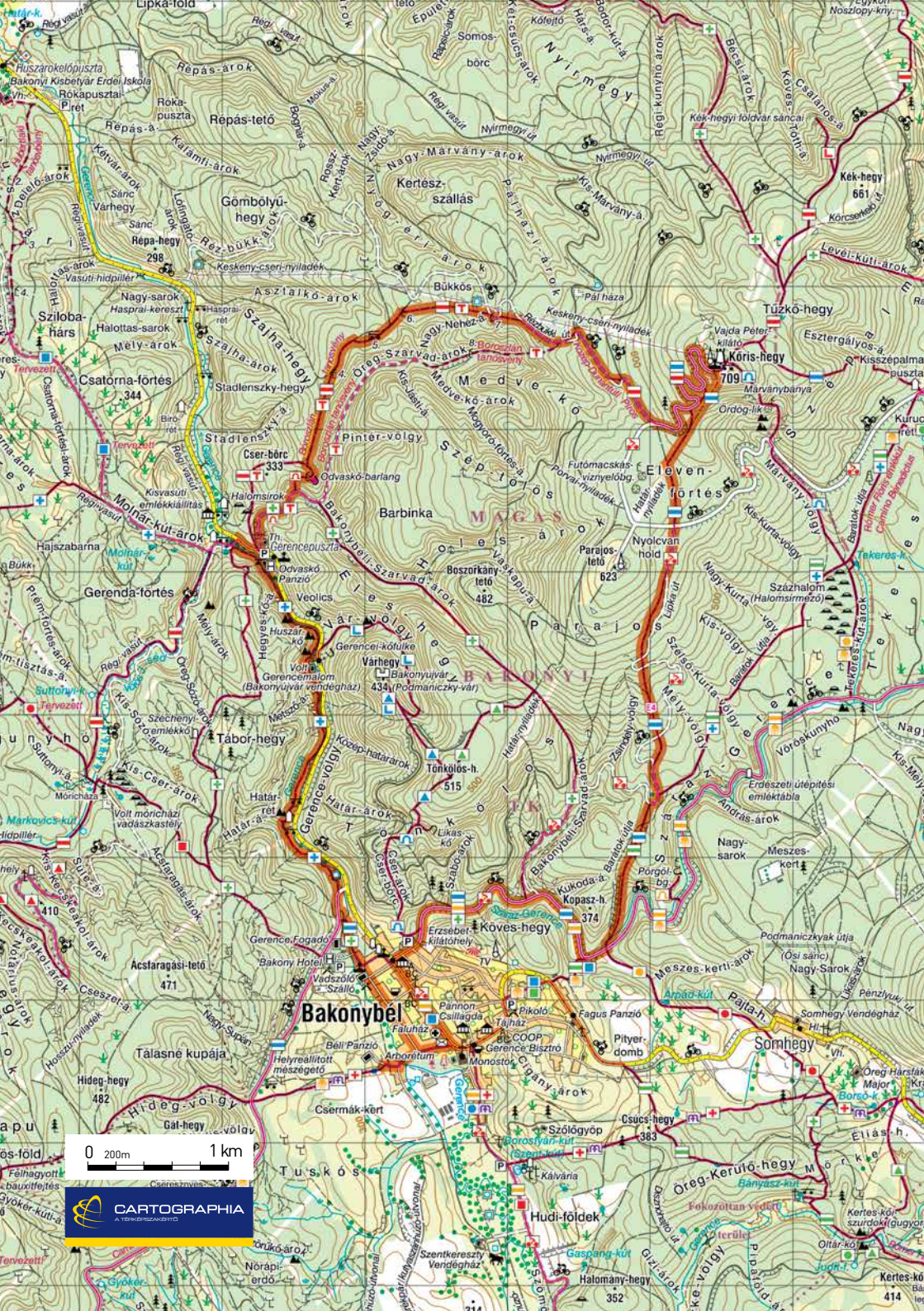
Útvonal: Bakonybél – Barátok útja – Kőrös-hegy, Vajda Péter-kilátó – Rézbükki út – Borostány Tanösvény – Odvaskői-barlang – Gerence-völgy – Bakonybél
Napi útvonalhossz: 18,7 km
Napi szintemelkedés/lejtés: 583m/581m

A szállásról kiérve a jelzését követve juttok el a postáig. Itt forduljatok balra és a Pápai úton a jelzésen haladva induljatok el északi irányba a faluvég felé (1 km). A buszmegálló előtt forduljatok be jobbra, és kövessétek az Országos Kéktúra jelzését. Ez 200 méter múlva egy erdészeti úton halad tovább, ahol napközben mindenképpen figyeljete az autós forgalomra! Mintegy 2,5 km után a jelzés balra lekanyarodik a műútról, és a „Barátok útján” halad tovább. A és a szétválásánál a jelzést kövessétek továbbra is, ami mintegy 3 kilométer múlva felvezet titeket a Bakony legmagasabb pontjára, a Kőrös-hegyre (709 m). A lokátort jobbról elhagyva két úton is (kb. 50 m) megközelíthető a Vajda Péter-kilátó.

A Kőrös-hegyről visszafele induljatok el a jelzésen. Az erdészeti út szerpentinjén lefele haladva, mintegy 1,5 km után jobbra térjete rá a jelzésre, amibe hamarosan balról csatlakozik a Borostány Tanösvény. Továbbra is a -ot követve északi oldalról, az úgynevezett Rézbükki úton járjátok be a tanösvényt, amin mintegy 3 kilométer után a balra kiágazó jelzésen eléritek az Odvaskői-barlangot. A barlangtól a jelzésen körülbelül 250 lépcsőfok vezet le az Öreg-Szarvad-árokba, ahol jobbra fordulva 1 kilométer után kiértek az odvaskői autós pihenőhöz. Itt a jelzésen a kis hídon át, majd balra tovább haladva az út mellett kanyargó Gerence-patak partján mintegy 3 kilométer alatt visszaértek Bakonybélbe.

Kőrös-hegy

Tudtad?

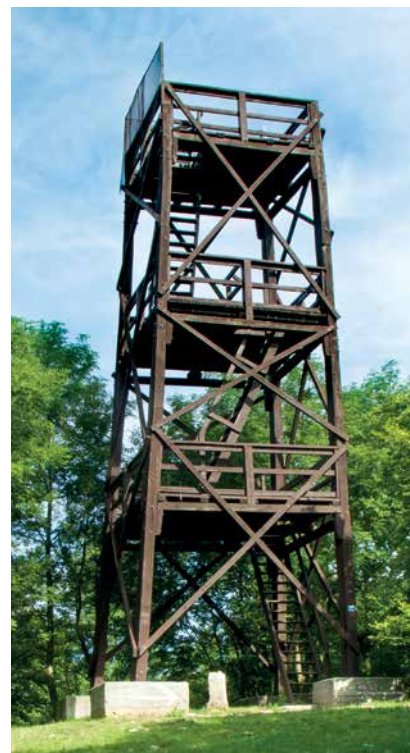
Kőris-hegy – A Bakony legmagasabb hegye. A tetején álló Vajda Péter-kilátó talpazata 709 méterrel van a tenger szintje felett. A hegy az azt borító kőriserdőről kapta a nevét, a kilátót körbevevő hatalmas erdőség pedig a Magas-bakonyi Tájképző Körzet védett területéhez tartozik. A háromszintes kilátót 1920-ban állították, ezt követően pedig 1962-ben újjáépítették. Legutóbb 2016-ban újították fel újra, és a szerkezetét is megerősítették. A harmadik szintről csodás panoráma tárul elénk a Bakony, a Bakonyalja és a Sokoró apró falvaival, a Kab-hegy és a Somló jellegzetes alakjával, a Csetény környéki szélérőművekkel, a távolban pedig a Pannonhalmi Bencés Főapátság épületegyüttesével, valamint a Balaton csillogó víztükrével. Igazán tiszta időben pedig még az Alpok 150 kilométerre lévő kétezres csúcsait is látni. A Vajda Péter-kilátótól mintegy 50 méterre áll a kőris-hegyi polgári légtérrelőrző radarállomás fehér kupolás radartornya. A komplexum területére tilos a belépés, de a kilátóból szinte a torony szomszédságában érezhetjük magunkat.

Barátok útja – A Bakonybéli Apátság építtette 1702-ben, hogy jó összeköttetése legyen a porvai pálos kolostorokkal. Az út – egyes források szerint jóval – távolabbra nyúlt, és elért egészen a Pannonhalmi Bencés Főapátságig. Megépítésének indoka lehetett az is, hogy az építkezésekhez ezen vitték a Kőris-hegyről a félmárvány építőanyagot, néha akár nagyobb távolságokra is. A bányák egy része még ma is látható, a Márványbánya, Márvány-völgy, Márvány-árok nevek napjainkig őrzik a hajdani tevékenység emlékét.

Boroszlán Tanösvény – Az összesen mintegy 7 kilométer hosszú tanösvényt 2015-ben a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkban az „Év Tanösvényévé” választották.

Nyolc állomása bemutatja a környék természeti értékeit a Bakony-hegység kialakulásától kezdve az itt jellemző erdőtársulások élővilágáig, külön kiemelve a szurdokerdőkben élő fajokat és a madárvilág tagjait.

Odvaskői-barlang – „Oduoskw” néven már a bakonybéli bencés monostor Szent István király által kiadott alapítólevelének hiteles másolataiban is szerepel, mint az apátsági birtok egyik határköve. Ez a legrégebbi olyan magyar név, ami barlangos helynévre utal. A dolomittömeg belsejében található üreg 8-10 méter széles, 2-3 méter magas, háromszög alakú bejárata a völgyfenékhez viszonyítva mintegy 50 méteres magasságban nyílik. A dolomitban kialakult barlang belső ürege körülbelül 20 méter hosszú, 10 méter széles, és 3-4 méter magas. Régészeti kutatások bizonyítják, hogy a barlangot régtől fogva lakták az emberek. Mélyéről jégkori állatok, köztük a barlangi medve csontjai kerültek elő, de a barlang menedéket nyújtott az államalapítás idején pogány hiten maradt magyaroknak, majd a legutóbbi időben a híres bakonyi betyároknak is.

Vajda Péter-kilátó

Boroszlán Tanösvény

Odvaskői-barlang

3. nap BAKONYBÉL – HUSZÁROKELŐPUSZTA

Útvonal: Bakonybél – Pannon Csillagda –

Tábor-hegy, Széchenyi-emlékkő – Molnár-kút-árok – Huszárokelőpuszta

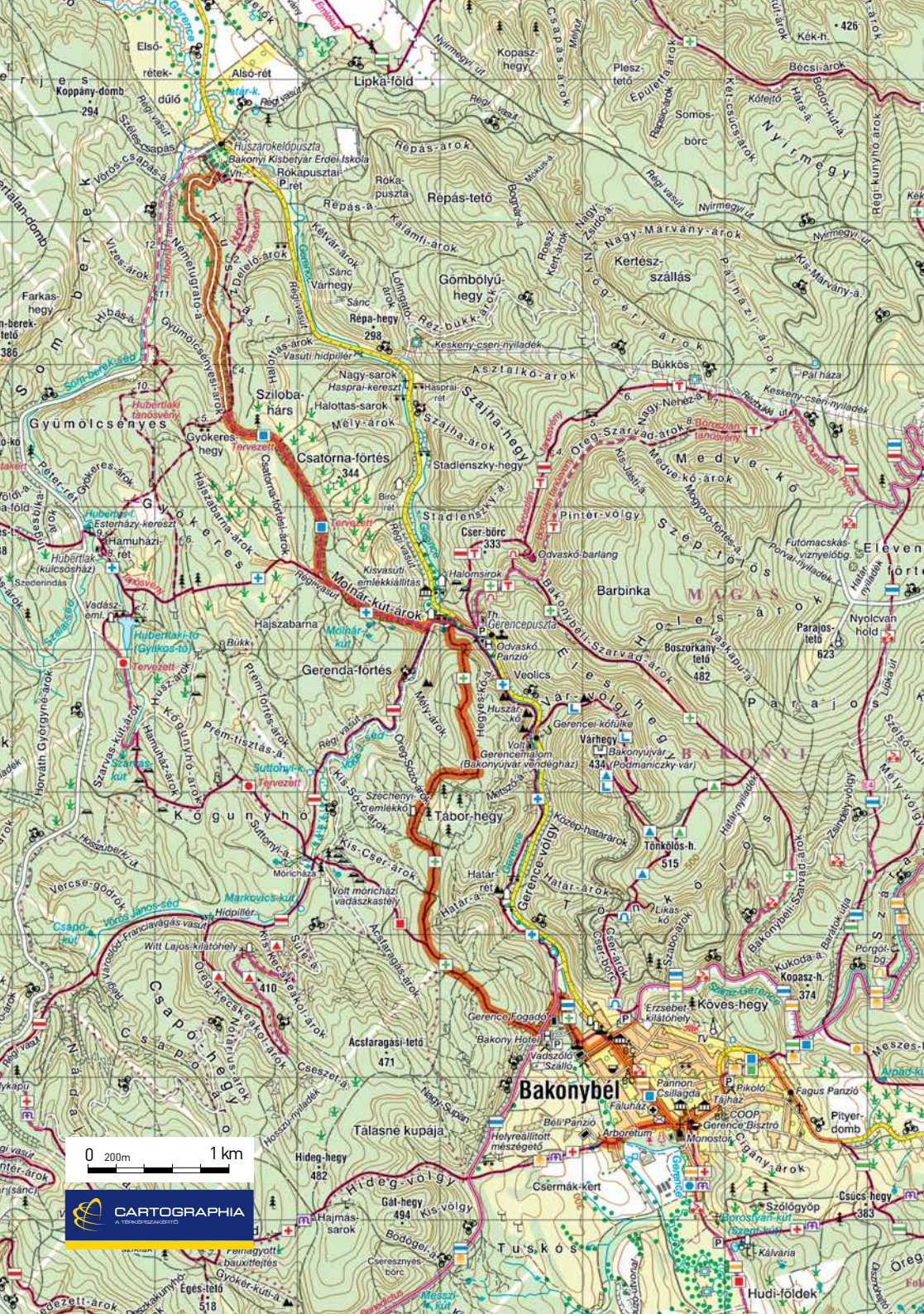
Táborhelyváltás

Napi útvonalhossz: 11,8 km

Napi szintemelkedés/lejtés: 279 m/300 m

A szálláshelyet elhagyva utatok a következő táborhely felé vesztitek, de előtte még elutaztok a galaxisok távoli világába. A szállást elhagyva utatokat a faluközpont felé vegyítetek és a Mini ABC előtt fordultok balra. Innen már látható a Pannon Csillagda épülete, ahol az Erdei Vándortábor keretében nyújtott ingyenes program vár benneteket. A galaktikus utazás után a Pápai utcán () haladjatok 1 km-t, majd a buszmegálló előtt fordultok be balra a Rózsa utcába. Az utcán végighaladva fordultok jobbra a Fürdő utcára, menjetek tovább egyenesen és kövessétek a + jelzést. Elértek az erdészeti utat, amin fordultok balra, majd mintegy 300 méter múlva, a kerítés mellett jobbra fordulva, a + jelzésen kapaszkodjatok fel a hegyoldalba. Bő 1 kilométer után balról csatlakozik a ■ jelzés, de utatokat a + jelzésen folytassátok a Tábor-hegy felé, ahol érintitek a Széchenyi-emlékkövet. Ezt követően, mintegy 2 kilométer múlva leértek a Vörös János-sédi pihenőhöz.

A pihenőhelytől nyugati irányba, a + jelzésen induljatok tovább a Molnár-kút-árokba. Mintegy 800 méter után, az út bal oldalán egy faragott tábla jelzi az „Odvaskő, Hubertlak, Huszárokelőpuszta” irányokat. Jobbra, Huszárokelőpuszta felé haladjatok tovább. Ezen az útvonalon nincs turistajelzés, de ha nem tértek le az elágazásoknál, akkor egyenesen elvezet benneteket a táborhelyre. Jó irányba haladtok, ha mintegy 1,5 kilométer után láttok egy faragott táblát „Odvaskő” felirattal. Innen folytassátok egyenesen az utat. A következő faragott táblán már a „Huszárokelőpuszta” felirat áll, valamint látjátok a Hubertlaki Erdei Tanösvény jelzését is. Folyamatosan haladjatok a murvázott úton lefele, a következő elágazásban lefele tartva, 2 km múlva megérkeztek Huszárokelőpusztára, ahol a parkban balra található, hosszú, fehér épületben kaphatok segítséget a szállás elfoglalásában.

Gerence-patak

Tudtad?

A **Pannon Csillagdában** 400 m² alapterületű csillagászati és űrkutatási kiállítás fogadja a látogatókat. Megtudhatjátok, hogy mitől híres a Gibeon nevű meteorit, megismerhettek több száz éves, antik távcsöveket, Galilei felfedezéseit és kísérleteit, a tengerészek csillagászati navigációját, valamint az űrkutatás legnagyobb expedícióit: a Holdutazást (Apollo-program), és a Mars felfedezését. A Pannon Csillagdában található hazánk egyetlen két projektoros digitális planetárium is, ami kétszer nagyobb felbontású és fényerejű hazai társainál. A 3D-s moziteremben a látogatók a Mars – útikalauz stopposoknak című filmet nézhetik meg. Az obszervatóriumban négy különleges minőségű távcső várja az érdeklődőket, amelyek közül a H-alfa naptávcső a napkitörések misztikus világát mutatja be.

Pannon Csillagda

Széchenyi-emlékkő – A Tábor-hegy fenyvesét elhagyva, még mindig a hegytetőn, de már elegyes erdőben kettős kereszttel ékesített, fekete gránit műemlék, a Széchenyi Zsigmond-emlékkő vonja magára a látogató figyelmét. Emléktáblája a világhírű magyar vadász és író egykor itt zajlott legendás vadászatának állít emléket.

Gerence-patak – A Bakonyban a Marcal folyó leghosszabb mellékvízfolyása, ami be az Akli-majorból indulva mintegy 57 kilométer kanyargás után torkollik be. Közel 400 négyzetkilométeres vízgyűjtő területéről a víz egészen a Fekete-tengerig jut. A patak mentén számos, növénytani ritkaságoknak is otthont adó láprét található.

Erdei kisvasutak – A Molnár-kút-árokban hajdani erdei kisvasút nyomvonalán haladhatunk. A mai napig jól kivehetők a töltések és a bevágások, rézsűk nyomai, amin a keskeny nyomtávú kisvasút futott. Az elmúlt évszázadban ezek a szerelvények nem turistákat, hanem faanyagot szállítottak, pályájuk behálózta a hazai középhegységek szinte teljes területét. A terepjáró teherautók megjelenésekor veszítették el jelentőségüket, bár több helyen napjainkig üzemelő turistalátványossággént fennmaradtak.

Gerence-patak

Kisvasút emlékhely

Széchenyi-emlékkő

4. nap PIHENŐNAP: HUSZÁROKELŐPUSZTA

A mai napon kipihenhetitek az előző túrák fáradalmait: ez a kikapcsolódás és a feltöltődés napja! Délelőtt a Bakonyi Kisbetyár Erdészeti Erdei iskola programja vár benneteket, a fennmaradó időben pedig kihasználhatjátok a park nyújtotta sportolási lehetőségeket, vagy feldolgozhatjátok az út során szerzett eddigi élményeket, és készülhettek a folytatásra.

Alternatív program: Ha a pihenőnapon inkább fürdőzésre vágytok, felkereshetitek egy strandolásra a nagyteveli víztározót is saját szervezésben.

Hubertlaki „Gyilkos-tó”

Huszárokelőpuszta

Erdeti iskola program Huszárokelőpusztán

Erdeti iskola program a hubertlaki „Gyilkos-tónál”

Tudtad?

Huszárokölőpuszta (vagy ahogy a helybeliek nevezik: Huszári) – A Bakony-hegység kapuja. Nevének eredetére a legvalószínűbb magyarázat az, amely a névadást a lovas, huszáros évszázadaink Bakony melléki szokásrendjéhez társítja. Bécstől, Győrtől, Pápán át az Öreg-Bakony lábáig a kísérő huszárok a hintók és kocsik mögött poroszkáltak, hogy ne verjék a port az utasok szemébe, ne vegyék el a kilátást a kocsisor elől. Amikor megérkeztek a Bakony lábához, de még mielőtt behatoltak volna Sobri Jóskáék, a bakonyi betyárok felségterületére, a pusztai pihenő után elhangzott a parancs: „Huszárok! Előre!” Ezt a szokást őrizte meg mind a mai napig a hely neve.

Huszárokölőpuszta

Huszárokölőpuszta ma a turisták és a vadászok paradicsoma, de a hazai környezeti nevelés egyik fontos helyszíne is: a négyhektáros gondozott parkban bújk meg a Bakonyi Kisbetyár Erdészeti Erdei Iskola, amely 2012 májusában nyitotta meg kapuit a természet izgalmas világára kíváncsi gyermekcsoportok előtt. A ház korábban üdülőházként működött, napjainkban pedig már jól kiépített infrastruktúrát biztosít az itt zajló nevelési és oktatási munkához. A szállóépületen belül egy tanterem található, míg a szabadtéri foglalkoztatók lehetőséget biztosítanak a természetben történő oktatásra. A kialakított sportpálya, szalonnasütő, kültéri játszótér a szabadidő aktív eltöltését szolgálják.

Az erdei iskolai programok célja, hogy a személyes megtapasztalás, az érzékelés, az együttműködés, ezáltal a képességek és készségek erősítése, fejlesztése révén a diákok maguk döbbenjenek rá az őket körülvevő világ apró részleteire, élményekkel, tapasztalatokkal, új ismeretekkel gazdagodjanak. A tanulók és a szervezett csoportok a programok, túrák, kirándulások során tantermet, jól képzett szakvezetést igényelhetnek. Kísérő szakemberrel barangolhatnak a környék erdeiben, és saját maguk fedezhetik fel a természet szépségeit, a környék látnivalóit. Az erdei iskola az Országos Erdészeti Egyesület minősítésével rendelkezik.

Nyitvatartás: a Bakonyi Kisbetyár Erdészeti Erdei Iskola négy évszakon át, egész évben várja a kalandra, nyugalomra, tiszta levegőre, a természet szépségeire és különleges élményekre vágyó látogatóit.

Bejelentkezés: Németh Nikolett 06/30-268-9012; kisbetyar@bakonyerdo.hu

Bakonyi Kisbetyár Erdészeti Erdei Iskola

5. nap

HUSZÁROKELŐPUSZTA – HUBERTLAK

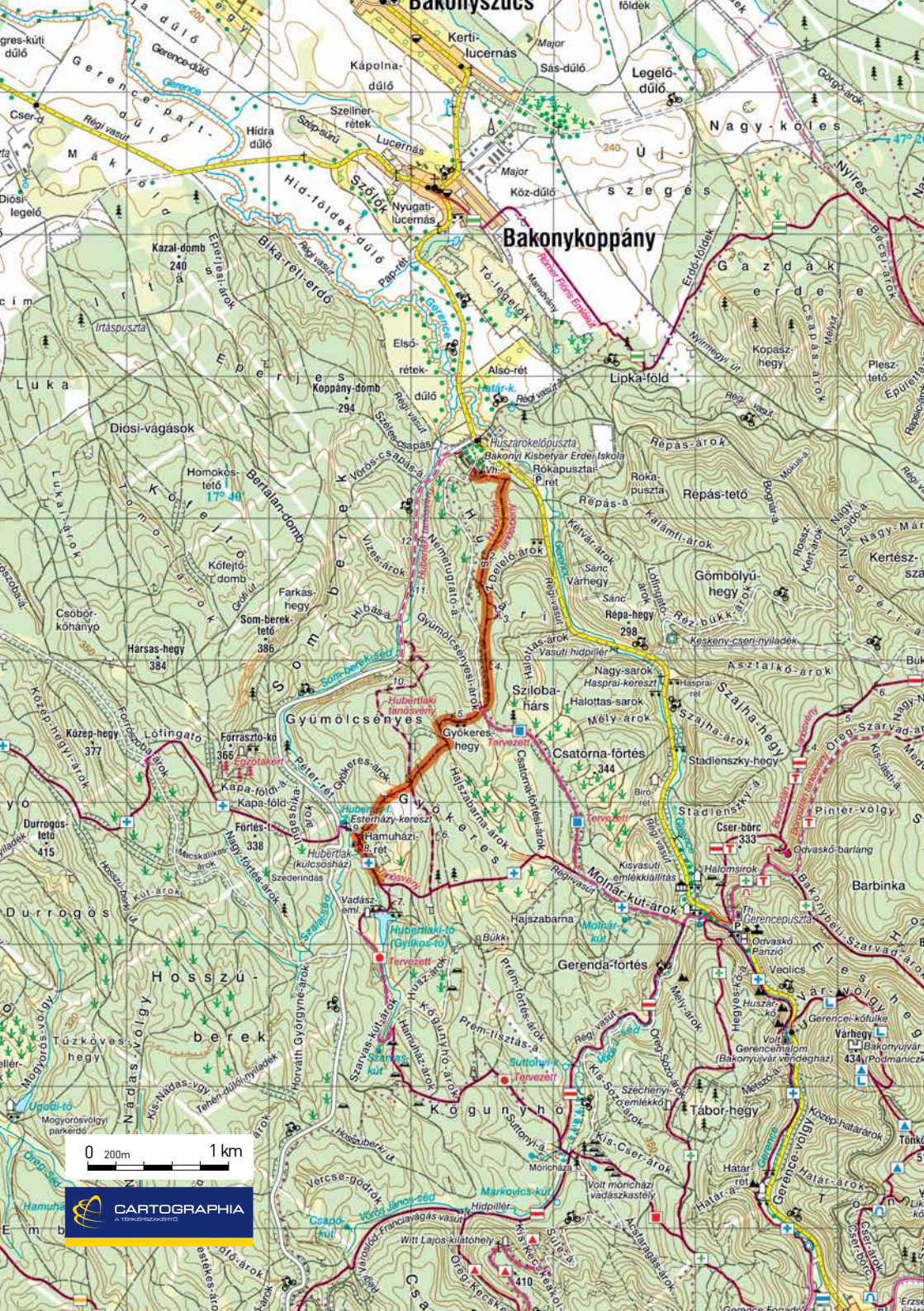
Útvonal: Huszárokelőpuszta – Hubertlaki Tanösvény –
Bakonyi „Gyilkos-tó” – Hubertlak
Táborhelyváltás
Napi útvonalhossz: 5,36 km
Napi szintemelkedés/lejtés: 207m/90m

A szállás elhagyása után tovább indultok a hét utolsó táborhelyére, amely Hubertlakon vár benneteket. A táborhely megközelítéséhez az Erdei Iskola tanösvényét vegyétek igénybe, amely egy 4 km-es túra. A parkból induló Hubertlaki Tanösvény útvonalán sok információt és érdekességet tudhattok meg a környék élővilágáról, az erdészek munkájáról, az erdőgazdálkodásról, valamint természetes és épített környezetünkről.

A hubertlaki táborhelytől 700 méterre, a tanösvényen, valamint a jelzésen tovább haladva található a Bakony egyik gyöngyszeme, a Hubertlaki-tó, más néven a bakonyi „Gyilkos-tó”.

Hubertlaki „Gyilkos-tó”

Hubertlak – A Hamuházi-séd és a Szalai-séd összefolyásánál, a Somberek-séd völgyében, apró tisztásként rejtőzködik az erdő mélyén a Hamuházi-rét. Itt állt egykoron az erdőbirtokos Esterházy gróf emeletes vadászkastélya, a vadászok védőszentjéről elnevezett Hubertlak. Az eredeti vadászház három szintből állt, szép terrasszal, alul kőből, felül fagerendából építették. Nagy társalgója vadbőrökkel volt tapétázva, a falakat számos trófea díszítette. A vízellátást ásott kutakból szivattyúkkal, tetőtartályból oldották meg. A gondnoki teendőket (takarítás, mosás stb.), valamint a főzést a gróf és vendégei részére Kardos István vadőr és felesége látta el, akik egy különálló kis épületben laktak. Sajnos a vadászház felső része 1967-ben leégett, és az erdészet tiltakozása ellenére az épületet bontásra ítélték. Helyette az egykori grófi lakosztályból alakítottak ki vadászházat, ahol ma négy szoba és két fürdőszoba található. A konyha és az ebédlő a volt gondnoki lakásban kapott helyet. A többi épületet, az istállókat, ólakat mind lebontották. Napjainkban a 2014-ben felújított Hubertlak kulcsos házként várja a természetjáró vendégeket.

Hubertlak

Bakonyi „Gyilkos-tó” – A Hamuházi-séd forrásai által táplált, mesterséges gáttal elzárt völgyben található a Hubertlaci-tó, népies nevén a bakonyi „Gyilkos-tó”. Ez utóbbi elnevezését az Erdélyben található „Gyilkos-tótól” kölcsönözte, amelynek képe az itt elénk táruló látványhoz hasonló. Az 1980-as évek közepe felé kialakított mesterséges tó eredetileg vaditatonak készült. A helyén egykoron egy égeres állt, amit az elárasztás után elpusztult fák többől kiálló csomkjai jeleznek. A tó környékén góteket és más ritka kétélűteket, vízi vadmadarakat figyelhetek meg. Érdekesség, hogy az itt élő halak a madarak által a vízbe ejtett ikrákból fejlődtek.

Séd – Régi magyar szó, jelentése: „patak”. A mai köznyelvből az ország legnagyobb részén kikopott, de Veszprém megyében több helyen napjainkban is használják. Helynevekben és a Bakonyban eredő, 70 kilométer hosszú Séd-patak nevében fennmaradt szavunk.

Hubertlaci erdei tanösvény

6. nap

SZÁRHEGYI-KILÁTÓ KÖRTÚRA

Útvonal: Hubertlak – Szárhegyi-kilátó – Hubertlak

Napi útvonalhossz: 10,1 km

Napi szintemelkedés/lejtés: 273m/303m

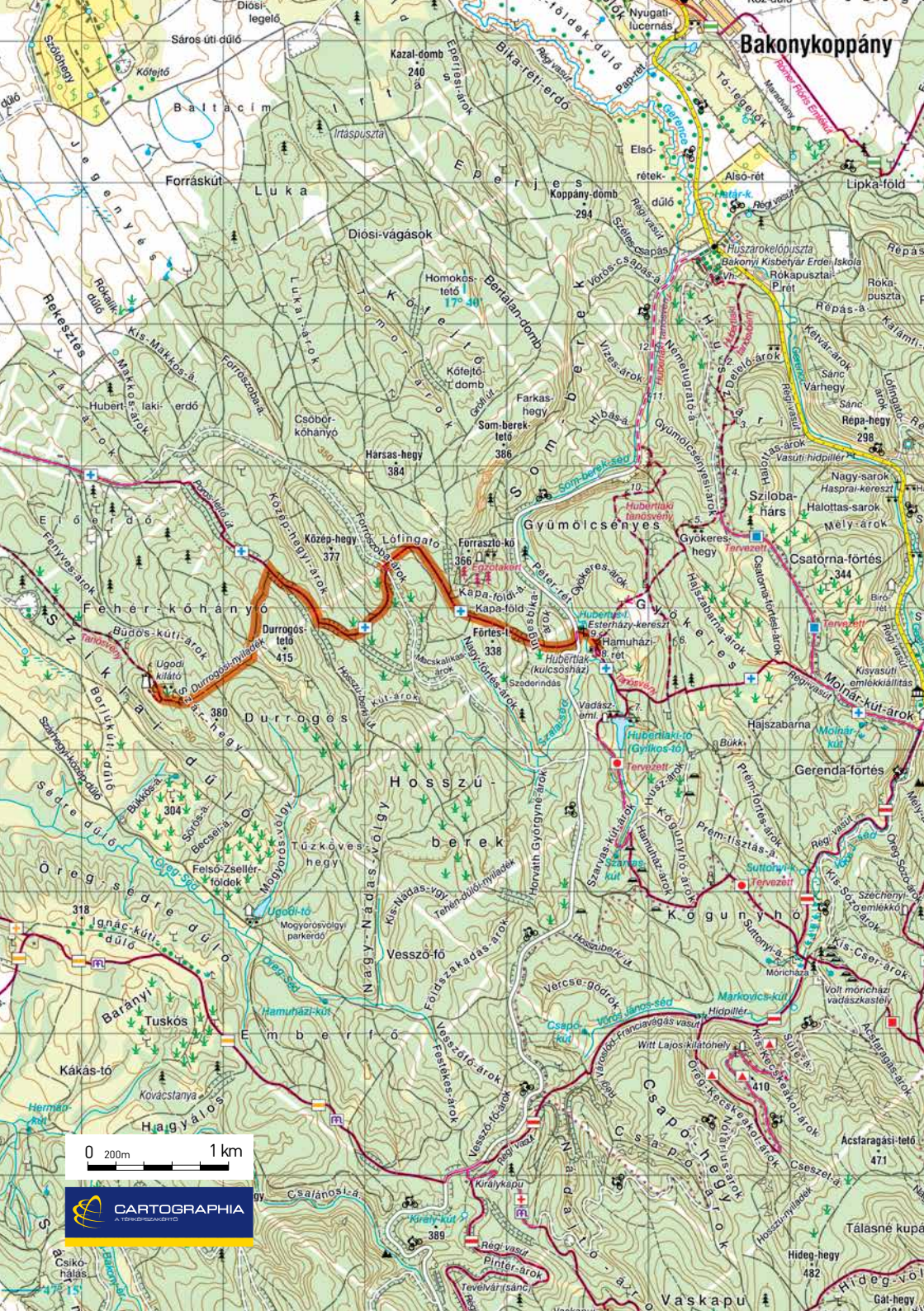
A szállásról nyugati irányba induljatok a jelzésen. A Forrószoba-árok keresztezése után a Poros-lejtő úton haladtok tovább. Mintegy 3 kilométer után balra le kell térnetek egy Erdei Vándortáboros szalagokkal jelölt erdei útra, amely a Durrogósi nyiladékon át vezet a térképeken helyenként „Ugodi kilátóként” jelzett célállomásig. Turistajelzést itt nem találtok, a kilátóig a vándortáboros szalagokat kövessétek. A kilátó körülbelül 5 kilométer távolságra található a táborhelytől. Visszafelé ugyanezt az útvonalat kövessétek!

A hazaúton a jelzést követve kis kitérőt tehetek a Forrasztóközi exótakertbe is. Érdeemes kipróbálni!

Durrogósi nyiladék

Tudtad?

Szárhegyi-kilátó – Az Ugod község közelében elhelyezkedő Szár-hegy kopár csúcsáról nyíló kilátás már régóta vonzza a helyi és a távolabbról érkező turistákat, akik hosszú időn keresztül csak az itt álló magaslesről gyönyörködhetek a tájban. A környék erdeiben gazdálkodó Ugodi Erdőbirtokossági Társulat 2015-ben építtette az új, 18 méter magas kilátótornyot, amely küllemében az egykori ugodi várra emlékeztet. A kilátóból nemcsak a Bakonyra lehet rálátni, hanem a Somló-hegy és a Kisalföld irányába, sőt egészen az Alpokig gyönyörű a panoráma.

Kilátás a Szárhegyi-kilátóból

Ugod – A Bakony és a Kisalföld találkozásánál fekvő település egy 13. században élt ispánról, a Csák nemzetségbeli Ugodról kapta a nevét. Területe az ősidők óta lakott, melyről az első emléket a Kr. e. 15. században itt élt illír népesség halomsírai jelentik. Első írásos említése 1287-ből való. A település élete szervesen kapcsolódott a középkor óta itt álló várhoz. A 19. században Ugodon gyógyfürdő is működött, amit az országban elsőként látott el vízzel fűrt kút.

Forrasztókői exótakert – Az úgynevezett exóta fajok a botanikában a hazánkban nem őshonos, idegen éghajlatról betelepített növényfajokat jelentik. A forrasztókői, mintegy 300 méter magasságban fekvő területre az 1950-es években erdészeti kísérleti céllal telepítettek be idegenhonos, főleg tűlevelű fajokat. A kísérlet célja a hazánkban is termeszthető fajok kiválasztása volt, és bár erre jellemzően nem került sor, a környező erdőállománytól eltérő jellegű kert kedvelt célponttá vált a kirándulók körében.

Forrasztókői exótakert

Tölgyesek – Hazánk legelterjedtebb erdőtársulásai a különféle tölgyesek. A hegy- és dombvidéki tájakon elsősorban kocsánytalan és csertölgy alkotta állományokat találunk, amelyben gyakori elegyfák a gyertyánok, a hársak, juharok és kőrisek. A laza koronájú tölgyesek aljára sok fény jut le, ezért cserjefajokban és lágyszárú növényekben is gazdag élőhelynek számítanak. Az őshonos tölgy fajokhoz hatszáz fogyasztó szervezet (pl. ízeltlábúak, madarak, emlősök) kötődik, így kiemelt szerepük van az élővilág változatosságának fenntartásában.

7. nap HUBERTLAK – BAKONYBÉL

Útvonal: Hubertlak – Szarvas-kút árok – Mórcháza –

Witt-kilátópont – Mórcháza – Bakonybél

Napi útvonalhossz: 10,4 km

Napi szintemelkedés/lejtés: 291/307 m

A Bakonyi Erdei Vándortábor utolsó napján a szállást elhagyva a jelzésen a tó felé megyétek az irányt. A gáton áthaladva, jobbról elhagyjátok az emlékművet, majd kapaszkodjatok fel a lépcsősoron. Az első elágazásnál forduljatok balra és kövessétek az utat 1 kilométeren keresztül a jelzésen, végül jobbra tartva kapaszkodjatok fel az emelkedőn. Kiérve a következő útra, forduljatok balra és kövessétek az utat az első elágazásig (kb. 600 méter), ahol forduljatok jobbra és haladjatok egészen Mórcházáig. Egy vadetetőt érint az utatok. A jelzést követve forduljatok jobbra, majd 500 méter megtétele után forduljatok balra és a jelzésen haladjatok a Kis-Kecskeakol-árkon keresztül. A murvás útra kiérve, jobbra fordulva, 500 méter megtétele után a Witt-kilátóponthoz érkeztek, ez a mai utatok célja. A kilátópontról haladjatok vissza a murvás úton. Körülbelül 2 kilométerre az elágazóban tartsatok jobbra (veletek szemben egy természetvédelmi tábla található), a murvás úton haladva kb. 200 méterre kapaszkodjatok fel jobbra a jelzésre. Egy kilométer után elértek a már ismerős jelzést, ami Bakonybél határába visz. Ezt követve visszajuttok a faluba. Sétáljatok vissza a falu központjába az Erdészetre, ahol át tudjátok venni a csomagjaitokat.

Witt-kilátóhely panoráma

Tudtad?

Vörös János-séd – A Gerence-patak középső szakaszának rövid kis mellékága. A Bakony északnyugati részén, Királykapu közelében ered, kb. 325 m magasságban. Északkelet felé tartó, erdős völgyén a régi bakonyi kisvasút vonala (ma a jelzésű turistaút) vezet végig, közben egy kisebb tavat is táplál. Felveszi többek között a Sutonyi-kút és a Markovics-kút vizét, és Odvaskő-pusztá közelében folyik a Gerencébe. Nevezetes arról, hogy a Bakonyban egyedül ebben a patakban fordul elő kövi rák, és jelentős a pettyes és alpesi götte állománya is.

Móricháza – Itt állt egykor az erdőbirtokos Eszterházy Tamás tulajdonában lévő móricházi vadászkastély, amely hírhedt volt a gróf mulatozásairól. Az épület mára megsemmisült, nyomait csak néhány téglá jelzi. Már csak hajdani pisztrángos tava, a közelben csörgedező Vörös János-séd, valamint egy hangulatos vadetető nyújt békés látványt az ide érkezőknek. Az 1970-es évekig vasúti megálló is állt itt, ami az egykor Városlódtól Franciavágásig futó bakonyi erdeikisvasút-vonal fontos állomáshelye volt.

Witt-kilátópont – A Bakony közepében, a legnagyobb erdők rengetegében, hegyoldalakra vájt meredek, sziklás-kőomlásos oldalú erdészeti út vezet egy apró fennsíkra, ahonnan a Bakony legmagasabb csúcsaiban és legnagyobb erdeiben gyönyörködhetünk. Ez a Witt-kilátó, amely Witt Lajos (1898-1994) erdőmérnökről kapta a nevét. A Pápa-Ugodi Hitbizományi Uradalomnál is dolgozó erdőmérnöknek 1957-ben el kellett hagynia az országot, családjával együtt Kanadába emigrált. Vancouverben hunyt el 1994-ben. Utolsó kívánsága az volt, hogy hamvait magyar hazájában, ugodi földben helyezték örök nyugalomra. Ezt az óhaját családja 1998. augusztus 28-án teljesítette,

hamvai így örökre Ugod erdejében nyugszanak. Itt, a kiválasztott magaslaton adózik tisztelettel emlékének és munkásságának egy emlékkövön elhelyezett tábla, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik a Bakony legmagasabb pontjára, a Kőris-hegyre, és a távolban felsejlő Pannonhalmi Bencés Főapátság épületegyüttesére. A helybeliek Kádár-kilátónak is nevezik ezt a helyet, emlékezve arra, hogy egy látogatása során a hely varázsa és a csodás kilátás miatt itt terítettek vacsorához Kádár Jánosnak. Az itt álló padok ma is pihenésre csábítják a látogatót.

Witt-kilátóhely panoráma

Witt-emlékmű

A Bakonyi Erdei Vándortábor útvonal – Aki teljesítette az Erdei Vándortábor bakonyi útvonalát, összesen mintegy 72 kilométert tett meg az ország egyik legvadregényesebb erdőterületén. A hét nap alatt összesen 3800 méter szintkülönbséget kellett leküzdeni, szurdokokba ereszkedve és hegycsúcsokat megmászva. Bár Bakonybél környékét alaposan megismertétek, ne feledjétek, hogy maradt még bőven látnivaló a Bakonyban! Térjete vissza akár családotul, akár a barátaitokkal Farkasgyepű vagy Fenyőfő térségébe, a Kab-hegyre és a Bakony déli részeire, illetve látogassátok meg Zirc és Veszprém történelmi emlékhelyeit, vagy éppen a cseszneki várat! A bakonyi erdők visszavárnak!

Kedvet kaptál?

TOVÁBBI ERDEI VÁNDORTÁBOR HELYSZÍNEK

Börzsönyi Erdei Vándortábor útvonal

Lépjetek az élő történelem földjére! A Diósjenői Erdei Szabadidőpark élményeivel kezdték a tábort, majd a Drégelyvár, a Törökasszony útja, a Kutyka-forrás és az Árpád-kori földvár maradványainak titkait ismerhetitek meg. A legendák és a vadregényes Börzsöny felfedezése mellett lehetőségek nyílnak kézműves foglalkozásra, kisvasutazásra és esti szalonnasütésre is. Készen álltok az időutazásra?

Vértesi Vándortábor útvonal

A vértesi útvonal romantikáját sok helyen még a térerő sem zavarja, a nomád táborhelyek pedig felüdülést jelentenek a városi élet után. A hét nap során olyan különleges helyszíneket érinthettek, mint Vértesszék, a Majki Kamalduli Remeteség és az Oroszlányi Bányászati Múzeum. A táborban kiemelkedő figyelmet fordítunk a környezeti nevelésre.

Zselici Erdei Vándortábor útvonal

A Zselic varázsa a csillagos égboltban rejlik. A Zselici Csillagpark területén ugyanis olyan alacsony a fényszennyezettség, hogy derült nyári éjszakákon kétezer csillag és a Tejút egy része is látható. A tábor során mesés környezetben barangolhattok a zselici rengetegben, gyönyörködhetek a Ropolyi-tó csillogó víztükrében, és megsimogathatjátok Magyarország öt nagyvadfaját a Bőszénfai Szarvasfarmon.

Vasi-Hegyháti Erdei Vándortábor útvonal

Vándoroljatok velünk a szellős, szalmabálákkal teltűzdelt lankákon! Lépjetek be a Jeli Arborétum varázskertjébe, ugorjatok fejest a Szajki-tavak hűs vizébe, és fedezzétek fel az oszkói Hegy-pásztor Kört, ahol a falu jellegzetes apró parcellás szőlőhegyei és zsúpfedeles présházai mellett a belső békét is megtekinthetitek. Megígérjük, hogy az egyedi hangulatú vidéket örökre a szívetekbe zárjátok majd!

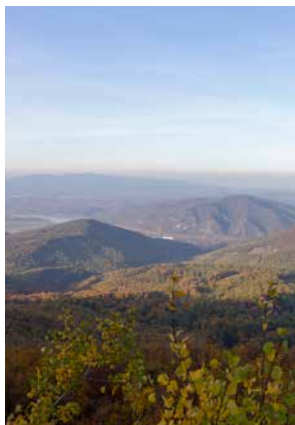
Zempléni Erdei Vándortábor útvonal

Töltődjete fel az utánozhatatlan, vadregényes, ősi energiával teli Zemplénben! A világ tetején érezhetitek magatokat a Sólyom-bérc és a Nagy-Péter-mennykő égisze alatt, a szikláin, varázslatos napfelkeltét nézhettek az ország legszebb panorámáját nyújtó Kerek-kőnél, a Mlaka-rét és az István-kúti nyírjes egy különleges világba kalauzol, a nomád életérzés a Gerendás-réten pedig felejthetetlen.

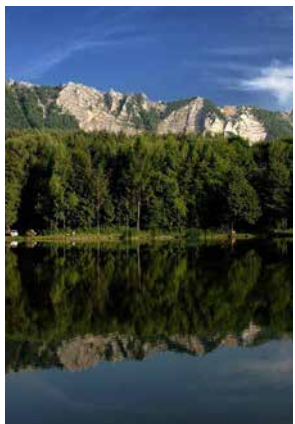
Mecseki Erdei Vándortábor útvonal

A Mecseki Láthatatlanok titkos ösvényén, egy Csepel teherautó platóján utazva indítjátok a túrát. Ugye, milyen izgalmas? A hét nap során bepillanthattok a Mecsek szénbányászati múltjába, érintitek a Melegmányi- és a Nagy-Mély völgy csodálatos karsztképződményeit, és megismerkedhettek az üvegművészettel. A magyaregregyi erdei strandolás pedig már csak hab a tortán.

Pilisi Erdei Vándortábor útvonal

A Pilis a „szívünk csücske”, ahol teljesen egybeolvadhattok a természettel. A látványos történelmi túrán kanyaroghattok a Spartacus-ösvényen, lepillanthattok a Dunakanyarra a Prédikálósziéről, a Bertényi Miklós Fűvészkertben a hatalmas duglászfenyők árnyékában hűsölhettek, Visegrádon pedig visszamehettek az időben. A tábor végén egy vízbillogi kaland is vár rátok a Madas László Erdészeti Erdei Iskolában. Indulhatunk?

Bükk Erdei Vándortábor útvonal

Az útvonalat a Bükk-fennsík barlangoktól „lyukacsos” karsztfelszíne és jégkorszaki fajokat megőrző mikroklimája teszi egyedivé. A híres bükk „kövek”, az Istállóskő, Tar-kő, Pes-kő, Bálvány, Bél-kő meghódítása után üdítő lesz a bükkösök hűsítő árnyéka. A tábor során elkalauzolunk titeket a vidék legfontosabb régészeti lelőhelyére is, az Istállóskői ősember barlangba. Szilvásvár és a Fátyol-vízesés pedig méltó lezárása az egyhetes időutazásnak.

Mátrai Erdei Vándortábor útvonal

A Mátrában festői falvak, különleges erdei élővilág és pompás kilátópontok várnak rátok. Többek között felkereshetitek a Tar melletti csevice kutakat, a Fenyvespusztai Arborétumot, Vidróczki betyár barlangját, és ha még bírjátok erővel, akkor az ország legmagasabb pontjára, a Kékestetőre is felkapaszkodhattok. Az élményekben gazdag táborozást a Sástói Adrenalin Parkban zárjátok.

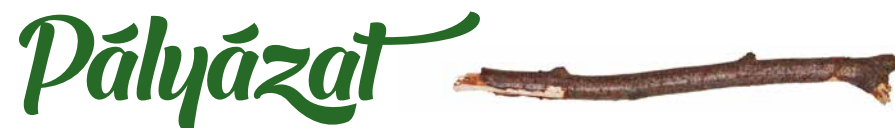
Balaton-felvidéki Erdei Vándortábor útvonal

Túrázz víz és föld találkozásánál: itt ér össze a magyar tenger csillogó vize a felvidék szőlős lankáival, medencéivel és tanúhegyeivel. Ha olyan helyen kirándulnál, ahol az élővilág és a mesés táj mellett a történelmi emlékek is főszerepet kapnak, akkor várunk a Balaton-felvidékre! Az útvonal kolostorromjainál leltúnt idők történeteit idézhetitek fel, hegytetőről és kilátóról gyönyörködhetek a vidék panorámájában, zárásként pedig a Balaton hűs vize vár benneteket!

Dél-Zalai Erdei Vándortábor útvonal

Az erdő és a víz szerelmeseinek! A kis zalai falvak, a pincesorokat körülölelő erdők változatos élővilága sok érdekességet tartogat. Sétálhattok a közel 200 éves bükkösben, felfedezhetitek az erdő alatt található hidegháborús bunkerrendszer építményeit, meglátogathatjátok a fák közt megbújó különleges kápolnákat, utazhattok az ország leghosszabb erdei vasútján és bejárhatjátok a Budafai Arborétum ösvényeit, mielőtt vízre szállnátok.

Tetszett a tábor? Arra biztatunk, hogy megörökített élményeidet küldd el a vándortáboros fotó- és videópályázatra! Érdekel? További a részleteket: vandortabor.hu/fotopalyazat-2025

SZERETNÉD MEGOSZTANI A NAGYVILÁGGAL A TÁBORI ÉLMÉNYEIDET?

f #ERDEIVANDOR #VÁNDORTÁBOR #LEGJOBBTÁBOR

AZ ERDEI TŰZGYÚJTÁS SZABÁLYAI

Talán nem is gondolnád, de Magyarországon évente több mint 20.000 erdő- és vegetációtüz keletkezik. **Magyarországon a tüzek 99 százaléka ráadásul emberi gondatlanság miatt keletkezik!** Az okok között előkelő helyen szerepelnek a rosszul eloltott, vagy a nem jó helyen rakott tábortüzek. Tartsd tehát be a szabályokat, és fogadd meg az alábbi tanácsokat, hogy gondtalanul élvezhesse mindenki az esti tábortüzek hangulatát!

Mikor nem gyűjthatsz tüzet az erdőben?

Kiemelten tűzveszélyes, száraz, meleg időszakokban tűzgyújtási tilalmat rendelnek el. Ekkor az erdőben mindenütt, még a kijelölt tűzrakóhelyeken is tilos a tűzgyújtás! Az első lépés tehát a tájékozódás, hogy nincs-e tilalom. Ezt megleheted a www.erdotuz.hu oldalon, vagy az útvonalfelelősnél.

Hol gyűjthatsz tüzet?

Az erdőben az arra kijelölt és kiépített tűzrakóhelyeken szabad tüzet gyújtani. A legtöbb táborhelyen van ilyen, ha nem találsz, akkor kérdezd a táborhely gondnokát!

Hogyan gyűjtsd meg a tüzet?

Tüzet mindig csak felnőtt jelenlétében gyűjts! Első lépésben készíts egy kis kupacot a gyújtósból (pl. papír, száraz levelek), majd apró ágakból egy kis sátrat a gyújtós fölé. Gyufával vagy öngyújtóval több oldalról is gyűjtsd meg a gyújtóst, majd ha az ágak is lángra kaptak, óvatosan tápláld a tüzet további aprófával, később nagyobb tűzifával. Ne feledd, hogy a tűzhely nem szemetes! Csak az ártalmatlanul égő hulladékot dobod bele (papír, hagymahéj). Az egészségre ártalmas (pl. műanyag zacskó), vagy el nem égő hulladékot (pl. konzervdoboz, üveg) a szelektív hulladékgyűjtőbe helyezd!

Hogyan oltsam el a tüzet?

Lehetőleg hagyd teljesen leégni a tüzet, majd locsold le minél több vízzel. A vizet keverd össze a még forró hamuval, figyelve a tűz széleire is! Mielőtt ott hagyod, ellenőrizd, hogy teljesen kialudt-e a tűz: tartsd a kezéd a hamu fölé, és ahol még forrónak érzed, oda önts újból vizet. **Ha a hamu forró, ne indulj el, ne hagyd magára!**

AZ ÉV LEGZÖLDEBB HETE!

Az erdők közös örökségünket jelentik, egészséges megmaradásuk a változó klímában az élhető természeti környezet fennmaradásának záloga. Ezért egész úton figyelj oda, hogy közösen megőrizhessük a Bakony erdeit az utókornak:

Csak a lábnyomodat hagyd az erdőben! Vagyis ne szemetelj, a napi hulladékot összegyűjtve vidd el a táborhelyig, ahol megfelelően válogatva helyezd el a szelektív hulladékgyűjtőbe.

Minél kevesebb szemetet termelj! A napi ételcsomagolásához használd az út elején kapott táskát, az ivóvizet mindig a kulacsodba töltsd újra.

Takarékoskodj a vízzel! Túrázás közben természetesen fontos a folyamatos folyadékbevitel, és a meleg nyári napokon jól esik egy gyors mosdás a faluszéli nyomós kutaknál. De ne feledd, hogy a víz az egyik legfontosabb kincsünk, ezért ne folyasd fölöslegesen a kút vizét, és ne bánj pazarlóan a források vizével sem! Az esti mosdásnál is takarékoskodj a táborhelyre sokszor nehezen eljuttatott vízzel: próbálj három perc alatt alaposan lezuhanyozni. Hidd el, egy kis odafigyeléssel menni fog!

Vigyázz az erdei élőlényekre, növényekre és állatokra! Az egészséges erdőben az élőlényeknek megvan a maguk fontos szerepe, így minden letört faág, eltaposott rovar gyengíti az életközösség egészének működését.

Válj tudatos energia-felhasználóvá! Takarékoskodj az elektromos árammal, ne használd túl gyakran a telefonod, és ha teheted, környezetbarát módon (gyalog és kerékpárral) közlekedj – nemcsak az Erdei Vándortábor ideje alatt, hanem később a mindennapokban is!

Kiadja:

Országos Erdészeti Egyesület, 2025
www.oee.hu
www.erdeivandor.hu

Design:

Bodolóczki Júlia
be.net/bodojula